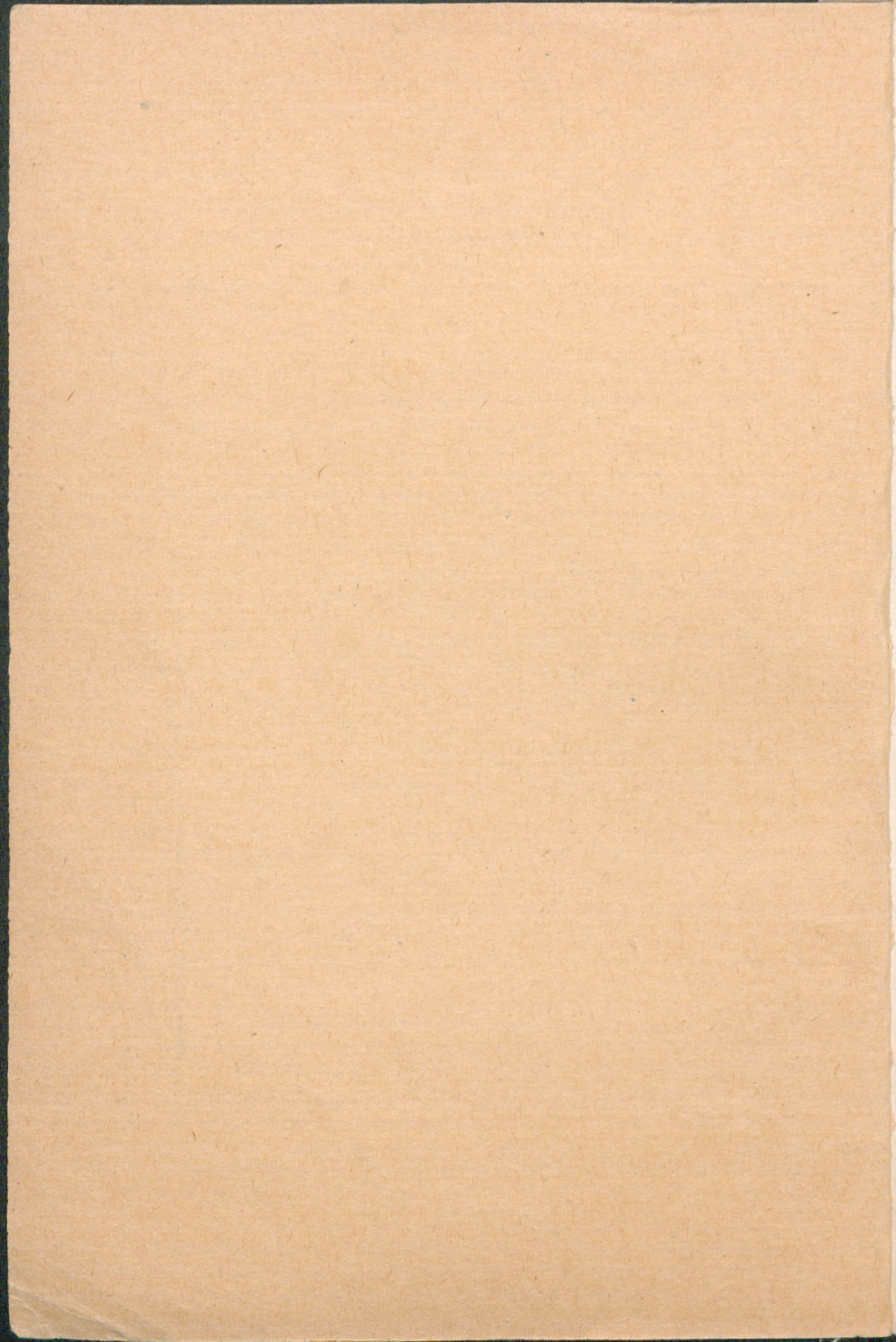

MARIA KOWNACKA

POLSKIE MADONNY LUDOWE

Warszawa 1979

MARIA KOWNACKA

POLSKIE MADONNY LUDOWE

Warszawa 1979

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1000 UNIVERSITY AVENUE
CHICAGO, ILL.

RECEIVED
JAN 10 1964

1000
UNIVERSITY AVENUE
CHICAGO, ILL.

POLSKIE MADONNY LUDOWE

"Matka Boska" - to dla naszego ludu uosobienie wszystkich radości i smutków. Ideał macierzyństwa, pociecha cierpiących, pełne poezji wcielenie przemian, zachodzących w przyrodzie zgodnie z rytmem słonecznego kręgu.

✓ Przyjaciółka wszelkiego ziela /"Zielna"/, szarfarka krynicznej, bieżącej wody /"Roztworna"/. Opiekunka pracy rolnika /"Siewna"/ to ona sieje ✓ ziarno na przyszłe plony.

Jest wzorem jak znosić z pogodą cierpienia i ciężką dolę. Ona z przydrożnej, na rozstaju kapliczki staje w obronie najbardziej uciśnionych, chroni przed klęskami żywiołowymi, pożogą i wojną.

Ona patronuje matkom, otacza opieką dzieci.

Niezależnie, czy ktoś odprawia praktyki religijne, czy od nich stroni - "Matka Boska Gromniczna", "Roztworna", "Karmiaca", "Bolesna", "Rozgrzewna", "Zielna", "Siewna", - wtopione w przyrodę jak bożki prasłowiańskie - każdego kto czuje ludowy nurt kultury swojego kraju musi wzruszyć ...

REIGN OF KING CHARLES THE FIRST

IN THE YEAR 1649

BY JOHN BURNET

OF THE UNIVERSITY OF OXFORD

IN TWO VOLUMES

LONDON

Printed by J. Streater, in Strand

1704

Price 1s. 6d.

By the Author

At the Sign of the Gun

in the Strand

By the Author

At the Sign of the Gun

in the Strand

By the Author

At the Sign of the Gun

in the Strand

By the Author

Baczmy, żeby w pochodzie postępu /jak to już
raz miało miejsce przed tysiącem lat w stosunku
do kultu pogańskiego/ nie wytępić tego co przez
wieki tworzyła i czciła kultura słowian.

/D o m o w a/

Gdy okowami lodu mróz nam ziemię ściska -
Waszą to powinnością - strzedz domowego ogniska
To wy chronicie domu
od głodu, klęski, oś gromu!

Na ścianie, pod pułapem - trwacie w jednym rzędku
Strzeżecie honoru Domu, ładu i porządku!
Naiwne, kwiatkami przybrane -
Matki Boskie - na szkłe malowane!
Waszych łask w domu nikt nie umie zliczyć-ć
To do Was modły wznoszą domownicy!

~~Lecz gdy która Madonna nadzieje zawieźć:
Dom spłonie - zapobiec nie podoła biedzie,
jeśli zawiódą wszelkie modły do Niej -
to i ona - "za karę" w tym pożarze spłonie!...
Za to jeśli przed biedą w porę dom ustrzeże -
to kwiatami z bibułki obraz się ubierze !~~

gdy ^{cie}Odwróci nieszczęście, co Domowi grozi -
to w ołtarzu domowym
girlanda, jak dla królowej -
uwieńczy Maryi skronie,
lampka oliwna zapłonie,
a dziecięca raczynka zrobi:
- Pa!...Paaa!...Bozi...

Żoliborz

31lipiec 1980 rok

Skarszenie, jako "obyczaj pogański" - ks. prałata
Teofila Boguckiego /proboszcza żoliborskiego/

*Py Ratułki... M.B. ocalę...
prosi*

LUDZIMIERSKA

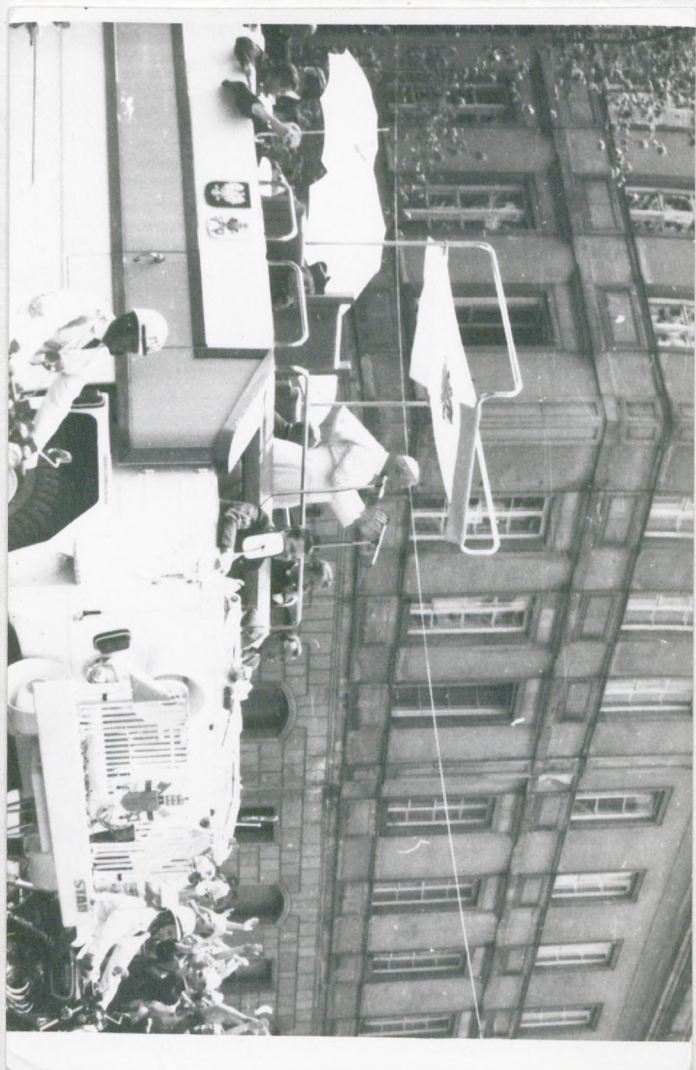
Heej, ludzimierska Gaździno,
Ty opiekunko górali -
Strzeż źródeł - co od gór płyną
i białych owiec na hali ! ...

Od wieków łaską przenikasz
kierdele - bacy, juhasa
i twarde serce zbójnika -
co - "za buckami" hasał ! ...

Patronko Ludzimierza -
wielką zdobyłaś sławę,
to Ty nam dałaś Papieża
On Syn Twój - Papież Jan Paweł !

Dla Niego Tiary, kobierce -
najwyższych dostojęstw godny -
wraca ucałować sercem -
Swą Ziemię - syn nieodrodny ...

Bo czy Rzym - "stolica świata"
czy Ludźmierz - góralska wioska -
wszędzie tam dojrzy brat brata -
gdzie w sercach - Matka Boska!

GROMNICZNA /2.II/

(2)

Gromniczna Biała Dziewico

Prześliczna z jasną gromnicą !

Idziesz przez śniegi zamieci,

przez zasp śniegowych bezbrzegi -

Gromnicą świecisz !

A gdy wiatr śniegiem, jak piaskiem

Twą świętą szatę oblepia

wtedy gromnicy odblaski

zapalasz w wilczych ślepiach.

I świecą wśród oćmy mroźnej,

w śniegowym morzu białym,

te wilcze oczy groźne ! ...

gromnicy Twojej sygnały.

Tak, jak przed wilkiem w nocy

odblask gromnicy przestrzega,

Tak strzeż nas od złych mocy,

przestrzeż nas, oczyść od złego!

Gromniczna Biała Dziewico,

prześliczna z jasną gromnicą !

idziesz przez śniegi zamieci,

przez zasp śniegowych bezbrzegi -

gromnicą świecisz ! ...

THE
JOURNAL
OF
THE
AMERICAN
MEDICAL
ASSOCIATION
PUBLISHED WEEKLY
CHICAGO, ILL., U.S.A.

~~RO~~ZTWORKA /25.III/

(3)

Zima jest Tobie pokorna,
Pani szumiących strumieni !
O, Matko Boska ~~R~~o~~z~~tworka,
masz złote klucze w kieszeni !
Wyjdiesz z niebiańskich pokoi,
w te złote klucze zabrząkasz -
już sfora strumieni, zdroi
radośnie szumi po łąkach !
Otwierasz lodowe wrota,
Zwiastunko Wody Bieżącej !
Korona Twoja ze złota -
promienna, jak samo słońce ! ...

WYDZIAŁ HISTORII I FILOZOFII

Wydawnictwo Państwowe

Wydawnictwo Państwowe

Wydawnictwo Państwowe

Wydawnictwo Państwowe

Wydawnictwo Państwowe

Wydawnictwo Państwowe

Wydawnictwo Państwowe

Wydawnictwo Państwowe

Wydawnictwo Państwowe

Wydawnictwo Państwowe

Wydawnictwo Państwowe

ROZGRZEWNA /25.III/

(4)

Dmą polem ciepłe podmuchy

Krę niesie ^wrozburzona rzeka.

- Zewlecz, Maryjo, Kożuchy -

lniana przyodziewka czeka !

Przednówek - ciężka niedola !

Tyś ciepłem cała zarzewna -

Ogrzej nam domy i pola -

O Matko Boska Rozgrzewna !

Tyś ciepła źródło jedyne -

Wyzwól nim trawy kobierce,

W ramionach - z małym Synem

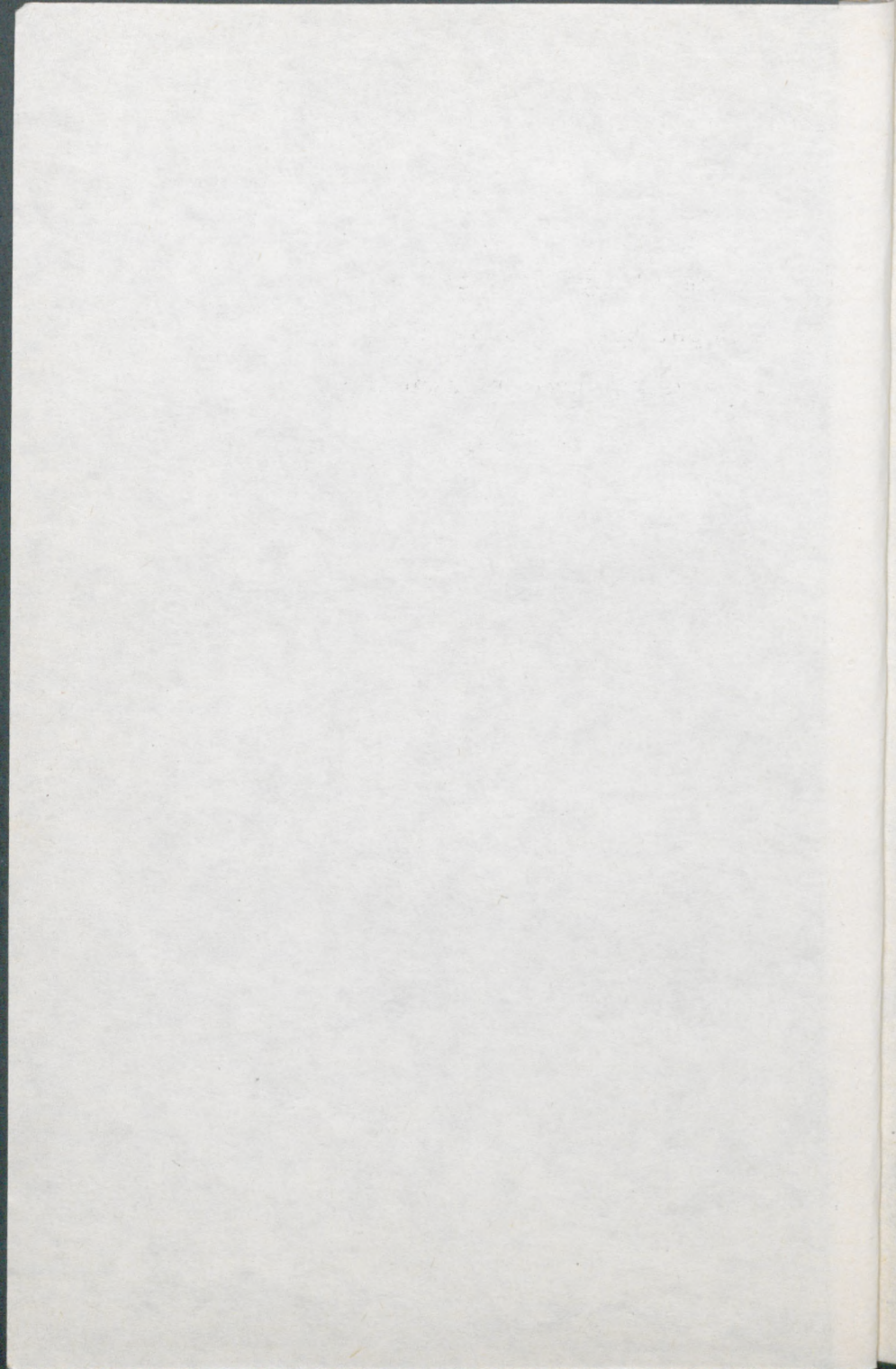
Rozgrzewaj ludzkie serce.

Rozgrzewna Matko Boska,

Pracy Cię czeka nie mało

Rozgrzać, przygniecione troską

Serce, co z zimna skostniało ...

BOLESNA /Wielkanoc/

(5)

Ty, co na z krzyża zdjęcie
z bólem patrzyłaś spokojnym -
broń wszystkie matki na świecie
przez okropnością wojny ! ...

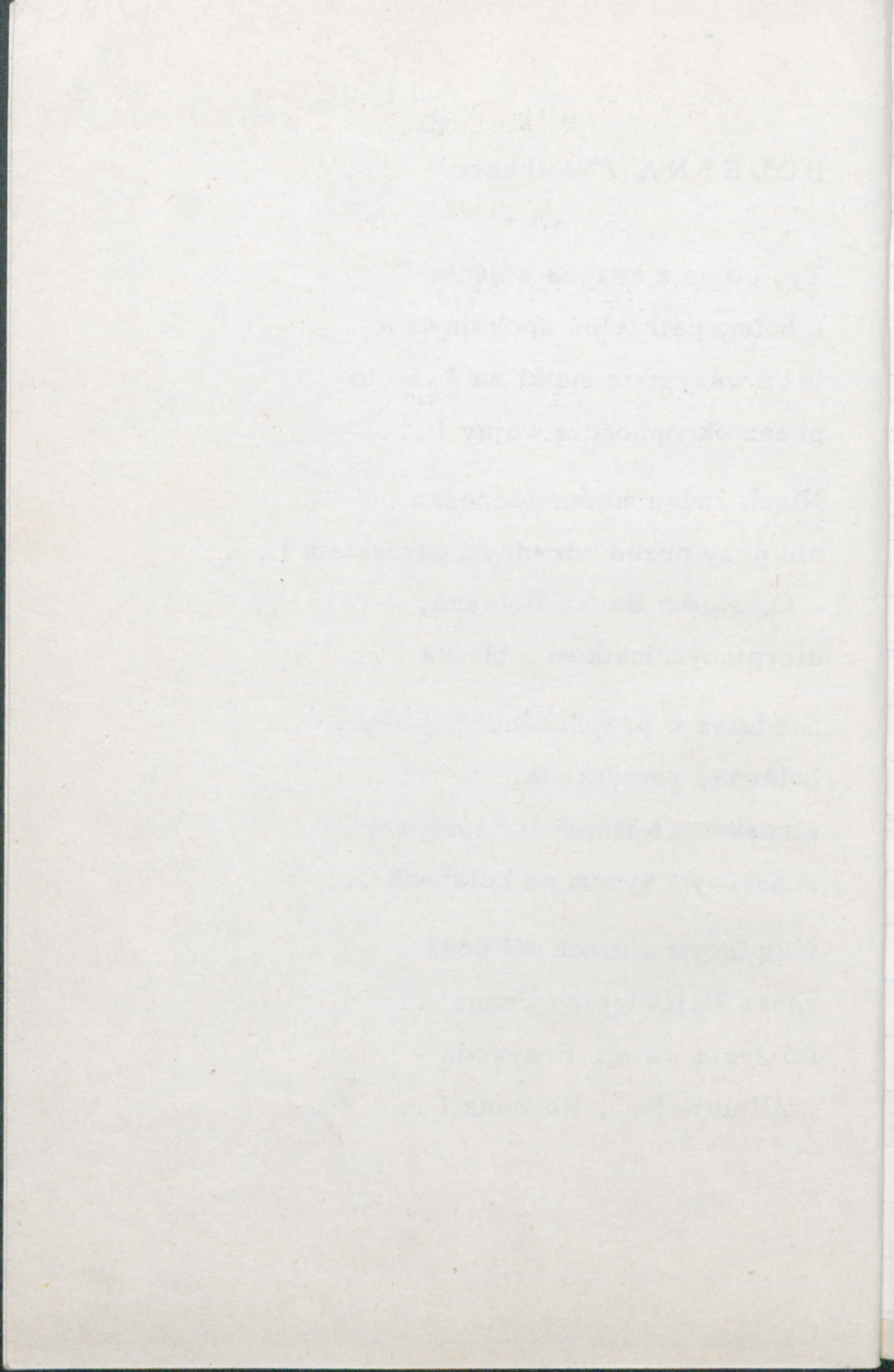
Niech żadna matka doczesna
nie drży przed zdračnym pociskiem ! ...

- O, Matko Boska Bolesna,
cierpiącym matkom - bliska ! ...

Siedzisz w przydrożnej kaplicy ,
bolesna, zatroskana,
stroskanych matek łzy liczysz,
z martwym synem na kolanach ...

Wątpiącym - niech sił doda
nasza Najświętsza Panna ! ...

Do życia wstaje Przyroda -
- Alleluja ! ... Hosanna ! ...

3 maj 1981 r.

Królowa Korony Polskiej

Pod twoją pieczęcią sili w zapasy

~~W twoje Twoje wojenali~~ woje,

do operowania gotowi obrony,

sili - na ustach niosąc twoje -

Królowo Polskiej Korony

Ty „Kwiśnię Kosiętałomską”

pomóż nam ku chwale i miłości!

- Sprawmy za Matkę Boską

w braterstwie i solidarności!

Wiedź nas śladami Staszica,

chroni przed niegodziwymi!

Tyś ludu Prodomnica

wskaz nam ku prawości bramy!

A kiedy nasza dziedzina

zalewnie tracił majan -

to znak - odnowa się zaczyna

i nowe życie nastaje.

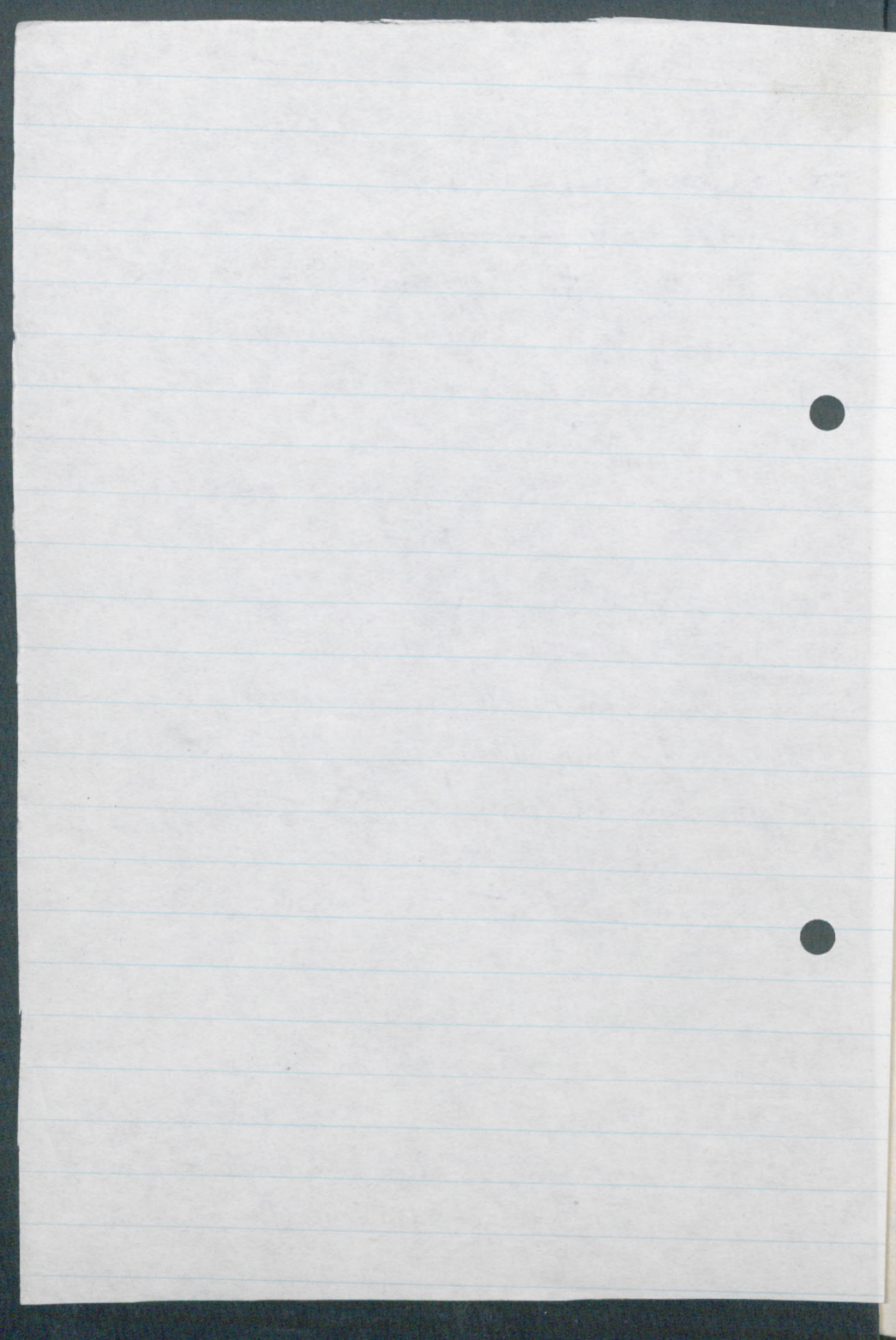
Niech się braterstwo plani -

człek człowiekowi niech sprzyja!

- Tyś ludu polskiego Ksieni -

- Zdrowaś Maryja!

Bogurodzica

MAJOWA

(6) 2. V

(Kwielona Równia Polohaj)

Dobranoc Ci Panno Święta,

Królowo ! ...

Szatka dziś na Tobie kwietne
majowa !

Dobranoc Ci Panno Święta - Madonno !

Masz dziś szatki

w same kwiatki,

pieśń wonną ! ...

Dobranoc Ci, Panno Święta - Jedyna,

Jasną główkę kłonisz w wieńcach -

świeżych, złotych od kaczeńca,

w jaśminach ! ...

Dobranoc - niech pieśń majowa przenika -

usłysz ludzkiej pieśni słowa

i w zaroślach pieśń nad pieśni -

słowika !

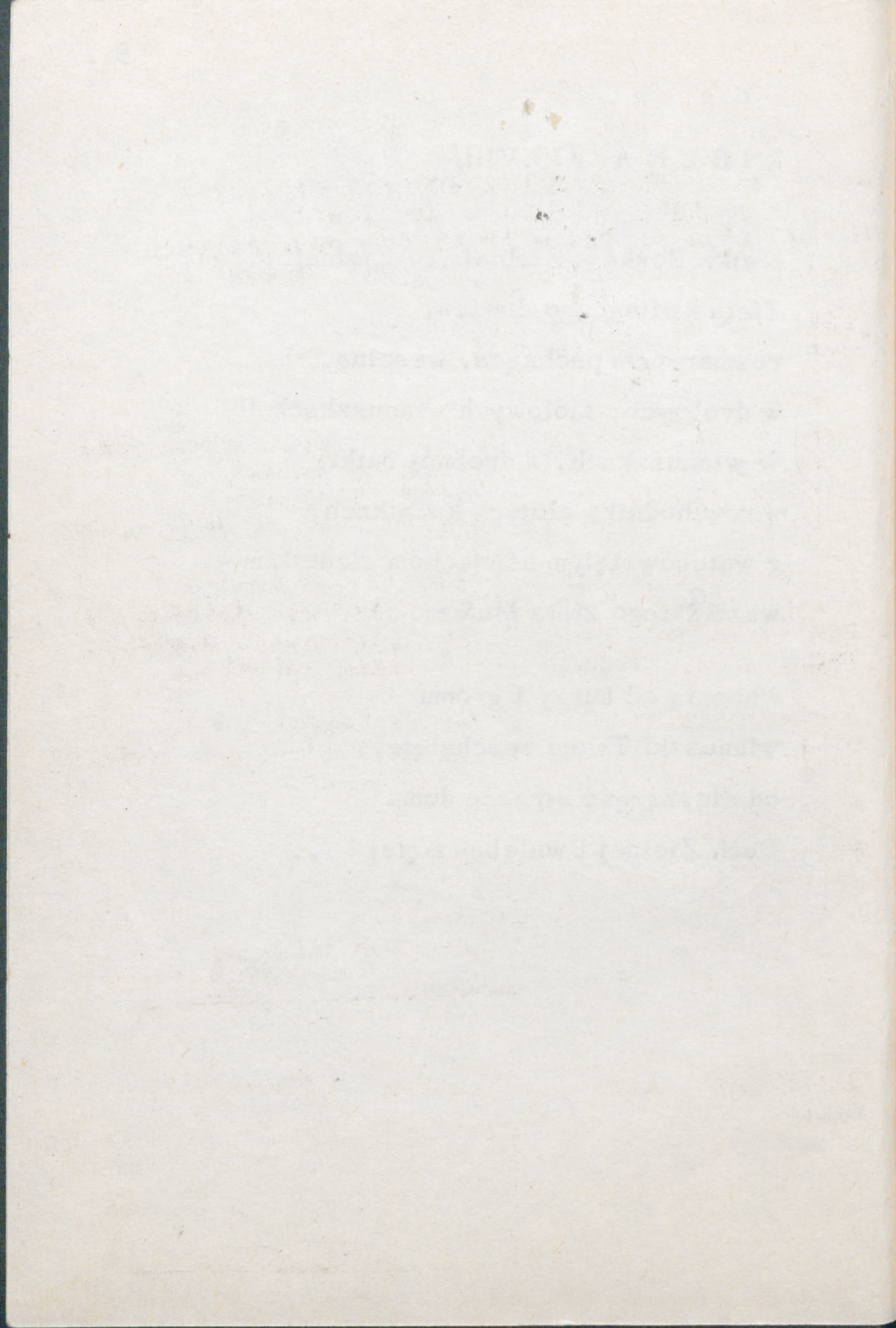
ZIELNA /15.VIII/

(9)

Matka Boska - Zielna! ... Zielna!...

Ziela kwitnącego družka,
 rozmarynem pachnąca, weselna,
 w drobnych, ziołowych wianuszkach !!
 W wianuszkach, z drobnej rutki,
~~z~~ rozchodnika złotych kwiatkach,
 z wniebowziętym uśmiechem cichutkim -
 wszel^askiego ziela Matka ...

Chronią od burzy i gromu
 wianuszki Twoje zeschnięte,
 od nieszczęść strzeże domu
 Duch Zielnej i wniebowziętej ! ...

ŻNIWNA

8

SIEWNA

Matka Boska ŻNIWNA z przydrożnej kaplicy -
na pola pogląda - żrące kłosy liczy...
Dostały kłos dojrzy - to bardzo szczęśliwa:
przednówek się kończy - zaczynają żniwa!

Swisnęły osetki, zebrały kłosy,
kłada się pokotem równiutkie pokosy!

Wyszła Maria w czas zaranny, chociaż zimna rosa,
idzie rżyskiem, ostrym rżyskiem - bosa...
Rżysko jej nie rani - czeka ją robota!
Kłos do kłosa trzeba zbierać - są na wagę złota!

Jasność nad polami - a cóż to się dzieje!
Przepióreczka pit-pilita, skowronek dziedzięje!...
Już zwiezione zboże w brogi, już pełne stodoły,
Już ciągnie od pola żenców tłum wesoły!...

- Plon niesiemy, plon - w gospodarza dom!...
Bołą plecy, bołą ręce - przodownice, zboża wiedce!
W chabru kwiatkach, w zboża kłoskach -
z nimi ŻNIWNA MATKA BOSKA!...

Heej, dożynki - to uciecha!
koniec trudów i plon sprzyja,
a z kapliczki się uśmiecha -
ŻNIWNA MARYJA!...

Matka Boska!...

13.VI 1980 rok
Żoliborz

- Matka Boska Wini i przydrożnej kaplicy
 na polu pogłada - gdzie kiedyś było...
 - Matka Boska Wini - to bardzo znacząca:
 przedawek się kochaj - znacząca Wini!

- Matka Boska Wini, znacząca kochaj.
 gdzie się kochasz, gdzieś kochaj!

Wyższe Matka w czesie kochaj, chociaż zima to jest,
 gdzie kochasz, gdzie kochaj - kochaj...
 Matka Boska Wini - kochaj (i kochaj)
 Kto do kochaj kochaj - są na waga kochaj!

- Matka Boska Wini - a gdzie to się kochaj!
 - Matka Boska Wini - a gdzie to się kochaj!
 - Matka Boska Wini - a gdzie to się kochaj!
 - Matka Boska Wini - a gdzie to się kochaj!

- Pion Matka Wini - w gospodarkę dom...
 - Pion Matka Wini - w gospodarkę dom...
 - Pion Matka Wini - w gospodarkę dom...
 - Pion Matka Wini - w gospodarkę dom...

- Matka Boska Wini - to kochaj!
 - Matka Boska Wini - to kochaj!
 - Matka Boska Wini - to kochaj!
 - Matka Boska Wini - to kochaj!

12. VI 1990 rok
 12. VI 1990 rok

SIEWNA /8.IX/

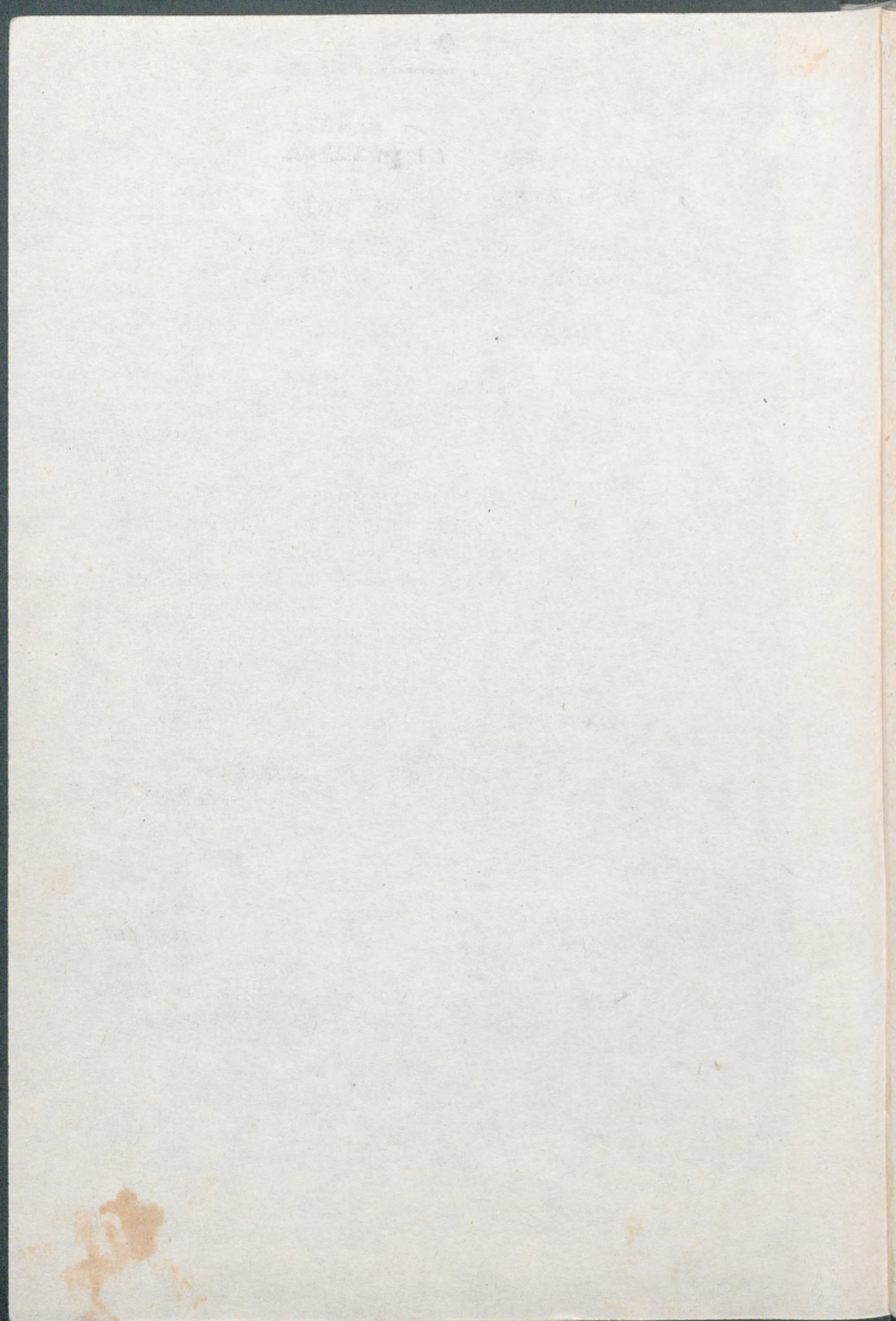
(10)

Jesień - wrzesień -
w trudzie chlebnym
przeorano już zagony.

Matka Siewna -
z workiem zgrzebnym -
zstała siał przysze plony.
- Ciskasz Matko, plennym ziarnem,
o losy jego spokojna,
Twój plon - nie pójdzie na marne,
o, Siewna, Matko Dostojna.

Będzie słonko glebę grzało,
Będzie rościć drobna roska,
kiedy ziarno - rączką białą -
- siała sama -

Matka Boska ! ...

ROŻANCOWA

11

W przydrożnej kapliczce siedzi Boża Matka,
Od deszczów, od wiatrów polnych spłowiła jej szat
ka...

A wokół kapliczki - szumi pole żytnie,
a pod tą kapliczką - polna róża kwitnie.

Przybył gdzieś ze świata jakiś majster-klepka -
popatrzył:

"-Ot, nędza"!...I podumał zdziębko...

i wyjął z węzełka - pilnik, ostry kozik:

" - Trza choć koraliki wystrugać tej Bozi!..."

Strugał, gładził, rzeźbił kuleczek bez liku!...

Będzie stroić Matkę Boską sznurek koralików!

Że różą pachnące, z róży wystrugane -

będą się nazywać po prostu - r ó ż a n i e c !...

Niech każdy korałik z tych różanych drzewek

Matkę Boską chwali, stroi przyodziewek!...

Ładnie w korałkach Różańcowej Pani -

Uprosil ci je u niej - ludzie zatroskani...

Przebierały koraliki palce utrudzone,

a stroskane, drżące usta - wciąż chwałą madonnę...

Na bóle i troski wzywają Jej łaski -

przesuwają koraliki i szepczą "zdrowaśki"...

A Maryja, na przydrożu, te paciorki zbierze,

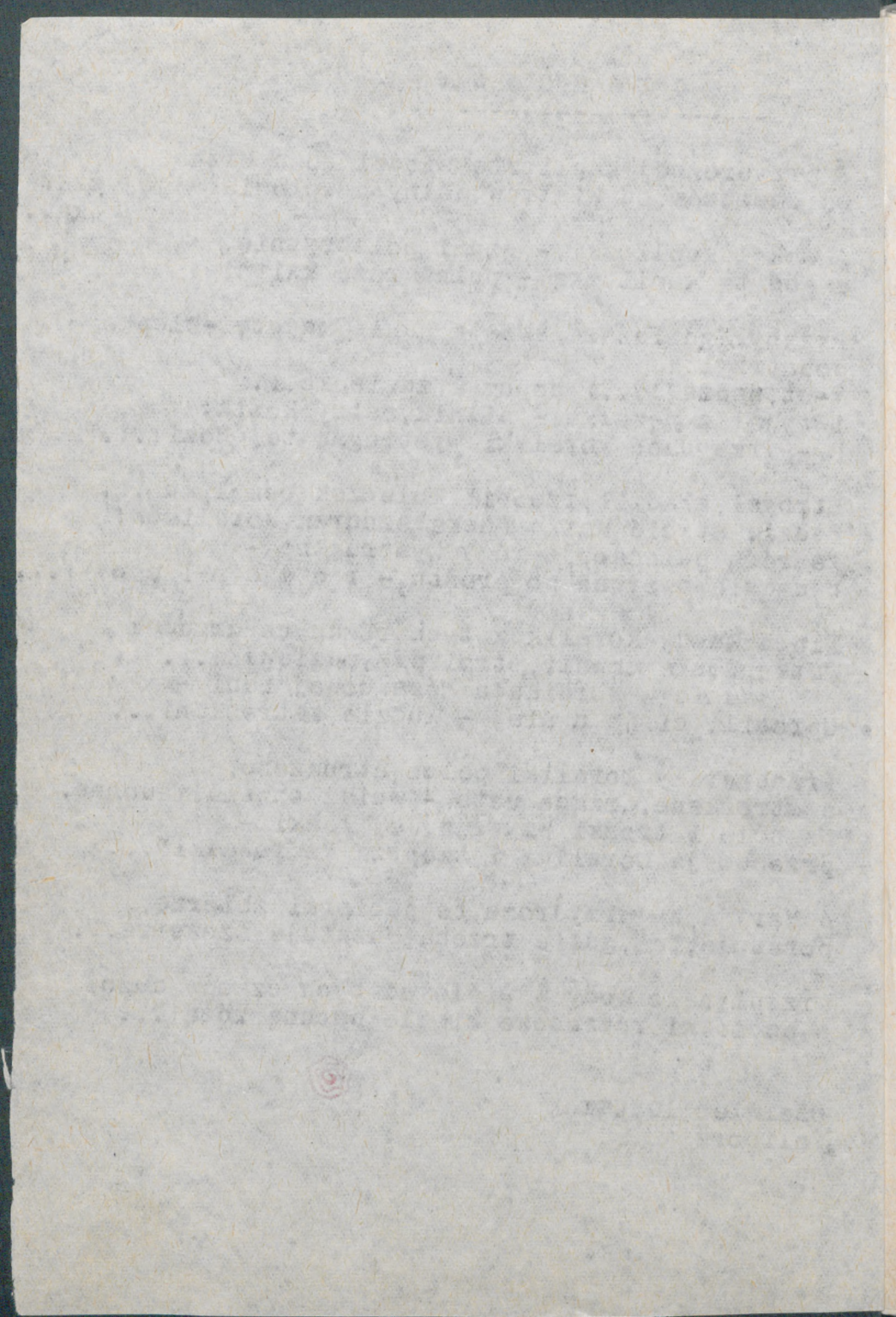
poratuje, tam, gdzie trzeba, pożałuje szczerze...

Przepłynęło wody w Wiśle od tych czasów dużo,

a paciorki różańcowe ciągle pachną różą!...

Czerwiec 1980 rok
Żoliborz

K A R M I Ą C A /24.XII/

(12)

Na dniu przybywającym

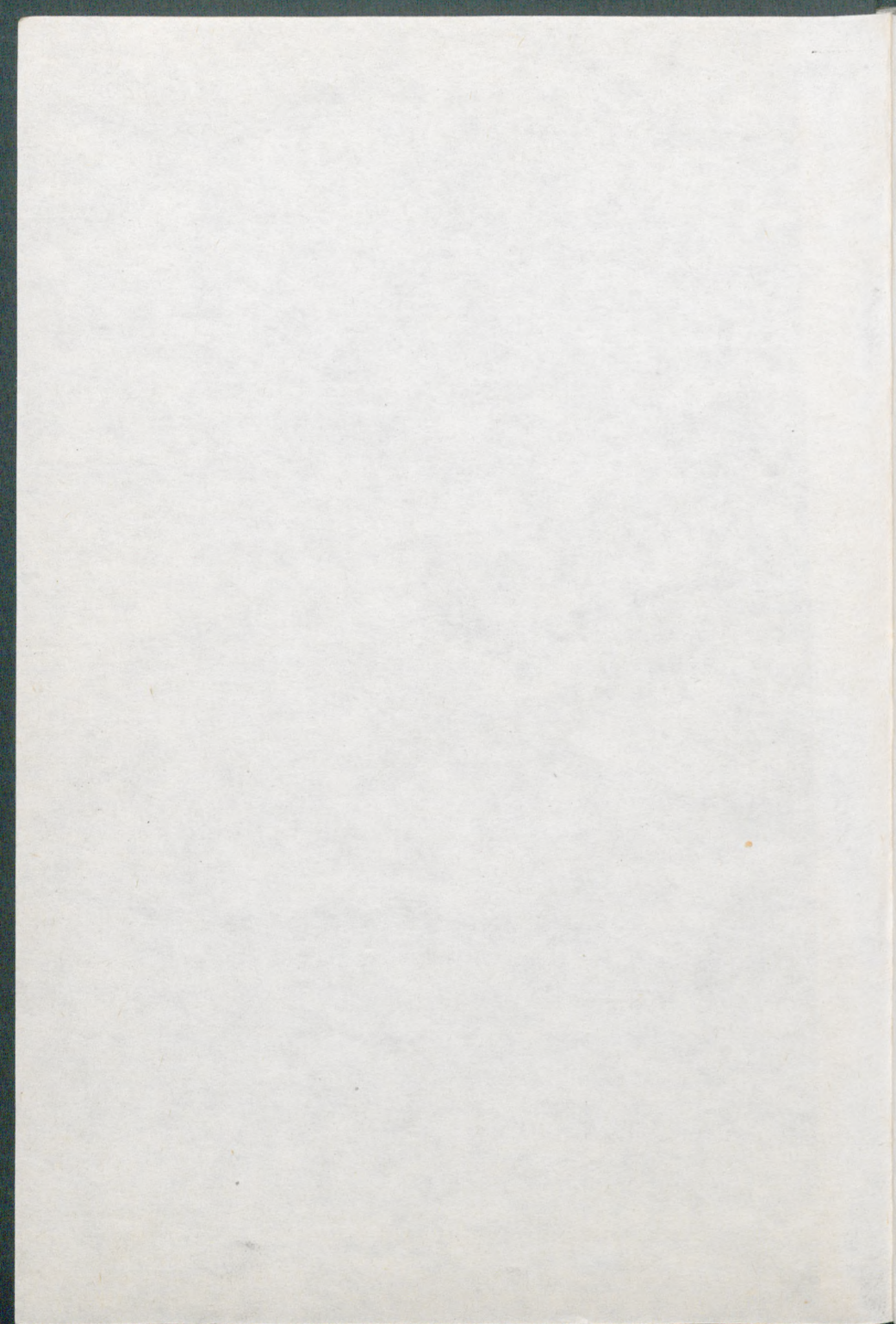
Już dnia zaczyna przybywać,
już gwiazda nad Betlejem! ...
Jasność na ziemię spływa!
Coś się odmienia, coś dnieje!

Już słońce coraz wyżej chodzi,
nastaje nowe życie!...
W stajni ubogiej - Bóg się rodzi -
świata Zbawiciel ! ...

Stajenka licha, niewielka -
to nad nią gwiazda świeci ! ...
- O, Boża Rodzicielko,
Patronko matek i dzieci ! ...

O, Matko Boska z Betlejem,
Płomieniu Gorejący,
Ty w dzieciach widzisz nadzieję,
Patronko - matek karmiących ! ...

Głośmy radosną nowinę -
wątki legendy się przędą ...
a Twoją Świętą Dziecinę -
witają ludzie k o l ę d ą ! ...

CZĘSTOCHOWSKA

(13)

Madonno Częstochowska Tyś Ksieni,
 nad wszystkie matki - matka !
 Klejnotami się mieni
 Twoja bogata szatka.

Choć ciemne Twoje liczko,
 przybyłaś ponoć ze wschodu -
 Tyś wsparciem, orędowniczką,
 i pośredniczką - narodu !

- W jakich potyczkach byłaś!...
 Skąd szramy na twoich licach ?
 Kogo i przed kim broniłaś ? ...
 - To Twoja tajemnica !

Tyś czuła na każdą biedę
 Odeprzyć ją śpieszysz czynem,
 stajesz do walki ze Szwedem -
 z Kmicicem - na kolubrynę ! ...

Jeśli niewiara się krzewi -
 /zlituj się Panie Święty!/
 To sam pan Henryk Sienkiewicz
 ma na to dokumenty !

Erzsa. na Henryk Sienkiewicz

Bo gye nup
•tanen Krolay
Ty Matko
ostanida's

Czemuż to przeor Kordecki
 bezpiecznie chodził po wałach ?
 Ty zdarłaś płaszcz i kiecki -
 przeora osłaniałaś !

"Królową polskiej Korony" -
 lud Częstochowską zowie,
 lecz, że zwalone trony -
 więc piękniej dla Madonny :
 "Gaździna w Częstochowie" !

Te nasze Matki Boskie
 niechaj żyją w przymierzu :

te - na szkłe malowane
 te - w bibułkach z przydroża
 te z drewna wystrugane,
 co strzegą łąnów zboża,
 wspaniałe Częstochowskie,
 góralskie w Ludzimierzu ! ...

Wieloletnia praca
na polu nauki
i w dziedzinie
literatury
i sztuki
i w dziedzinie
literatury
i sztuki

Z W Y C I Ę S K A

Z Kozielska
/Patronka Drugiego Korpusu Polskiego/

Marjo Drugiego Korpusu, świadku nasz żałosny...
żołnierskimi rękami ryta w korze sosny...
Szłaś z nami przez okopy, ^{Lagny} tanki i armaty,
krwią żołnierską barwione były Twoje szaty!
Przeżyłaś z nami ^{Tobruk, Monte Cassino i Badona} - Nysę i Drezno i Berlin
krew nasza na Twojej szacie koralem się perli...
Ty chroniłaś walczących, żegnałaś poległych,
niejawnego żołnierza Twe moce ustrzegły,
(Jako ryngraf na piersi u dawnych rycerzy -
strzegł ich, zakutych w zbroję, na strażach rubieży
A dziś Cię spotykają dawni wojownicy,
jak modlisz się o pokój, w przydrożnej kaplicy,
jak patrzysz na łan zboża
złoty i spokojny
i szepczesz:
- Ręko Boża nigdy więcej wojny !...

PRZYDROŻNA

Polska droga - gościnnie, wiodący podróżnika
w świat, tam gdzie widnokrąg ziemię - niebem zamyka
Polska droga - bez "asfaltu", „szutru”, bez "kośnych
i bów", bosa!...
kręta i wąska, jak ją Bóg stworzył, w kałużach
odbijająca niebiosy!
Przez wieki wiodłaś ludzi w dalekie podróże,
nad tobą się chyliły osty, polne róże,
jeżyny wałem strzegły obsianego pola,
powietrze było czyste, choć niełatwa doła...
Pięły się prosto w niebo strzeliste dziewanny,
Podróżnych "Frasobliwy" strzegł, Najświętsze Panny,
Poglądając przychylnie z przydrożnych kapliczek!
Dziś w asfalt cię zakuli - nikt "kraks" nie policz
Powietrze napailli oparem benzyny...

- Gdzie są "trakty królewskie" i polne drożyny?!...

Gdzie się kryjesz Madonno z kapliczki pod gruszą
opiekunko wędrowców, powsinogów družko!...

Daj mi znak - na jedno ręki twej skinienie -
zrozumiem, że już jesteś zamknięta w skansenie!...

choć niepostrzeżenie dziś w młotek Targowicę zapadła
Ty i ja chroń - rynek, białe - chcemy iść Targu śladem!

X Red. 2. i Przew. adreśta,

Wyjść z mebla sam. Prosto smętny.
- Był wolny nie le, deneru jobu nęsty!
No: od tej porz. Wierdientny soloty
Zely nie mien palin deneru nęprawid. Proty
sunie nęprawid. męprawid. prawnie
jak na bolu nęprawid. nęprawid.
bżnie prawnie nęprawid!

Handwritten text on graph paper, likely a ledger or account book. The text is written in cursive and includes several lines of entries, possibly representing financial transactions or inventory records. The entries are organized into columns, suggesting a structured format for recording data.

S O B O T N I P R O M Y C Z E K

Od) samego rana deszcz śląpił drobniański.
No) jakże Jezuskowi wysuszyć pieluszki?!

Wypręła je Matka Boska przy sobocie,
rozwiesiła równo, ładnie na płocie...

A deszcz pada... pirli... leje - aż pluska!

Oj, nie wyschną pieluszczeni Jezuska...

Przyleciały Cherubunki na chmurkach -

Na koszulki Dzieciątka deszcz ciurka!...

Pofrunczy do bram nieba:

- Hej, święte Piotrze - oczyść powietrze,
deszczu nie trzeba!...

Niechaj nie leje, niechaj ustanie

bo Matce Boskiej nie wyschnie pranie...

Unieś Piotrze święty ręce do góry:

- Hej, Planetniki rozpędźcie chmury!!!

Nadstawcie dobrze uszy - ja sobie tego życzę!

w największą siotę, w każdą sobotę

na cały złoty promyczek pranie Dzieciątka osuszyć!

Nó i od tego czasu - nie ma żadna mama ambarasu

bo każdej soboty

żeby nie wiem jakie deszcz wyprawiał psoty,

zawsze błynie, choć na chwilę -

promyczek złoty!!!

191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

O, święty Stanisławie, młodzieniaszku,
synu możnego wojewody, sz
wolisz od fanfar - śpiew ptaków
i słuchasz g ł o s u p r z y r o d y !
Wstępuje w Ciebie siła Boża,
Idziesz za gwiazdą, co nie gaśnie.
Patronie święty Żoliborza -
żyłeś zaledwie lat szesnastcie!...

Jak w czas powstania nasze dzieci -
"kamienie rzucałeś na szaniec"
Tyś nam przykładem swoim świecił;
silny, samptny, jak ~~przez~~ ~~przez~~ ~~przez~~ wygnaniec...

Rzuciłeś splendor i rodzinę!...
wszelkie uciechy tego świata
Wkażdym zwierzęciu i roślinie -
widziałeś - młodszego brata"...

W życiu z Przyrodą na pustyni -
tkwiła potężna siła boża -
niechże się ona dziś przyczyni -
do czynów dzieci z Żoliborza!...

Ś w i ę t y F r a n c i s z e k

Święty Franciszek

opiekun wróbli i pliszek,
piskląt, co wypadły z gniazd,
lekarz ludzkiej niedoli
życzy nam z nieba gwiazd
i serca, gdy kogo co boli!...

Święty Franciszek -

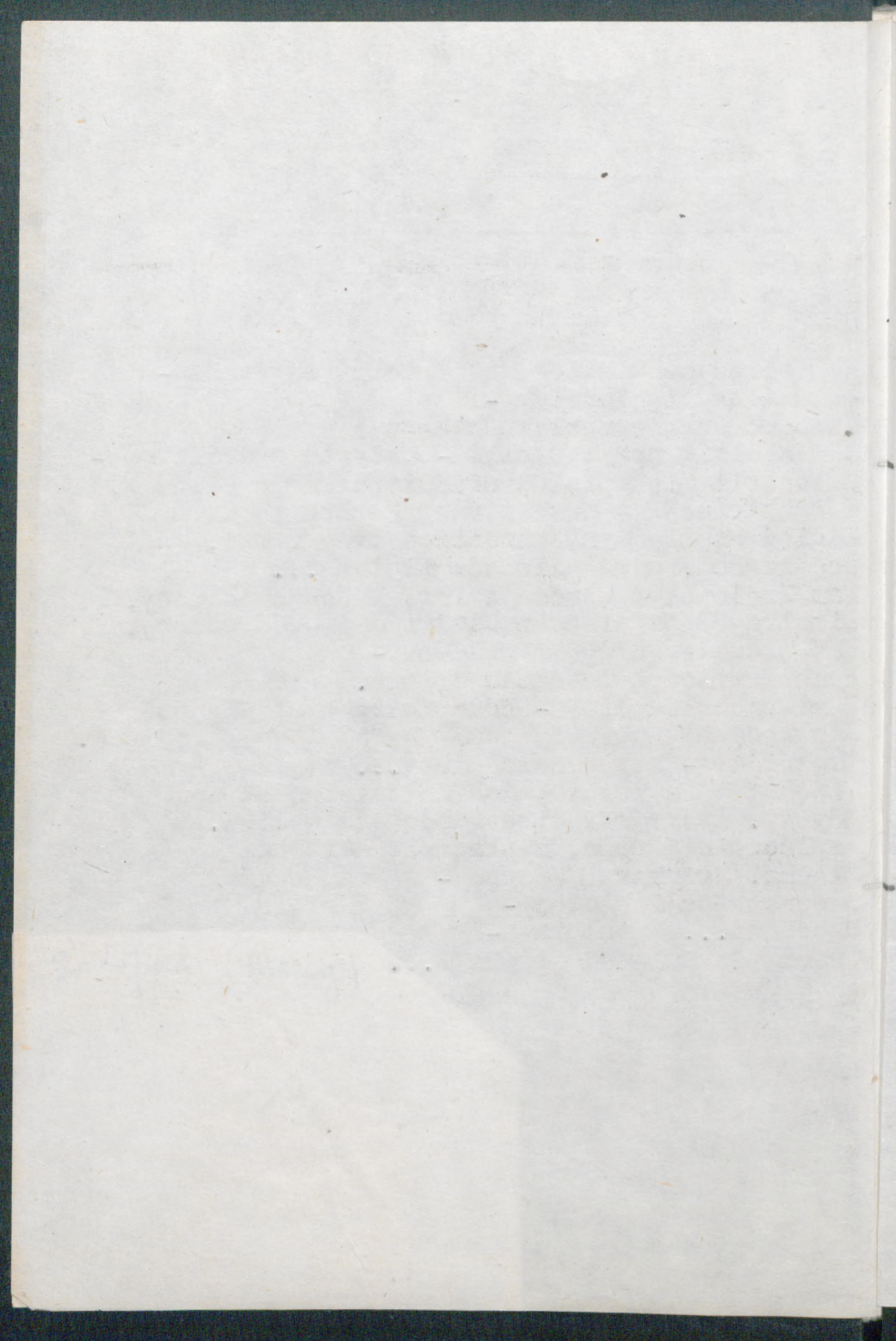
sam się zwał - "wesołkiem bożym"
przyjaciel Boskiej Matki,
kochał przyrodę, wielbił ciszę
Stawie i
i swoje "kwiatki"...

Madonna ze Świętej Lipki

Tam wśród mazurskich, nieprzebytych lasów -
objawiłaś się ludziom -
Madonno zamierzających czasów !
Tam złotnik nad złotniki - artysta z Królewca -
uwiecznił Cię /piękna nieśmiertelnego siewca/,
w monstrancji - przedzimnej roboty !
W niej hostię Syna chroniłaś trzy wieki,
pod sercem, wśród listków złotych...
Tam Królowałaś wśród jezior, Madonno północy,
siostrzyco Częstochowskiej i Jej - do pomocy,
Nad głową - gołąb Ci wzlatał -
symbol miłości i pokoju świata.
Z wierchołka lipy - Bóg Ojciec miał Cię pod
Złe ręce Cię porwały : /opieką.
Kłękniemy - lzy z oczu cieką...
Niech tętnią werble, jak na żałobną stypę
gdy św. Lipka straciła swoją złotą lipę.
Zapłaczcie werble, zapłaczcie skrzypki
Słodką, Mazurską Madonno -
z monstrancji złotej -
Ukochana... Uwielbiana-
Wracaj do Świętej Lipki !..

Święta Lipka !..

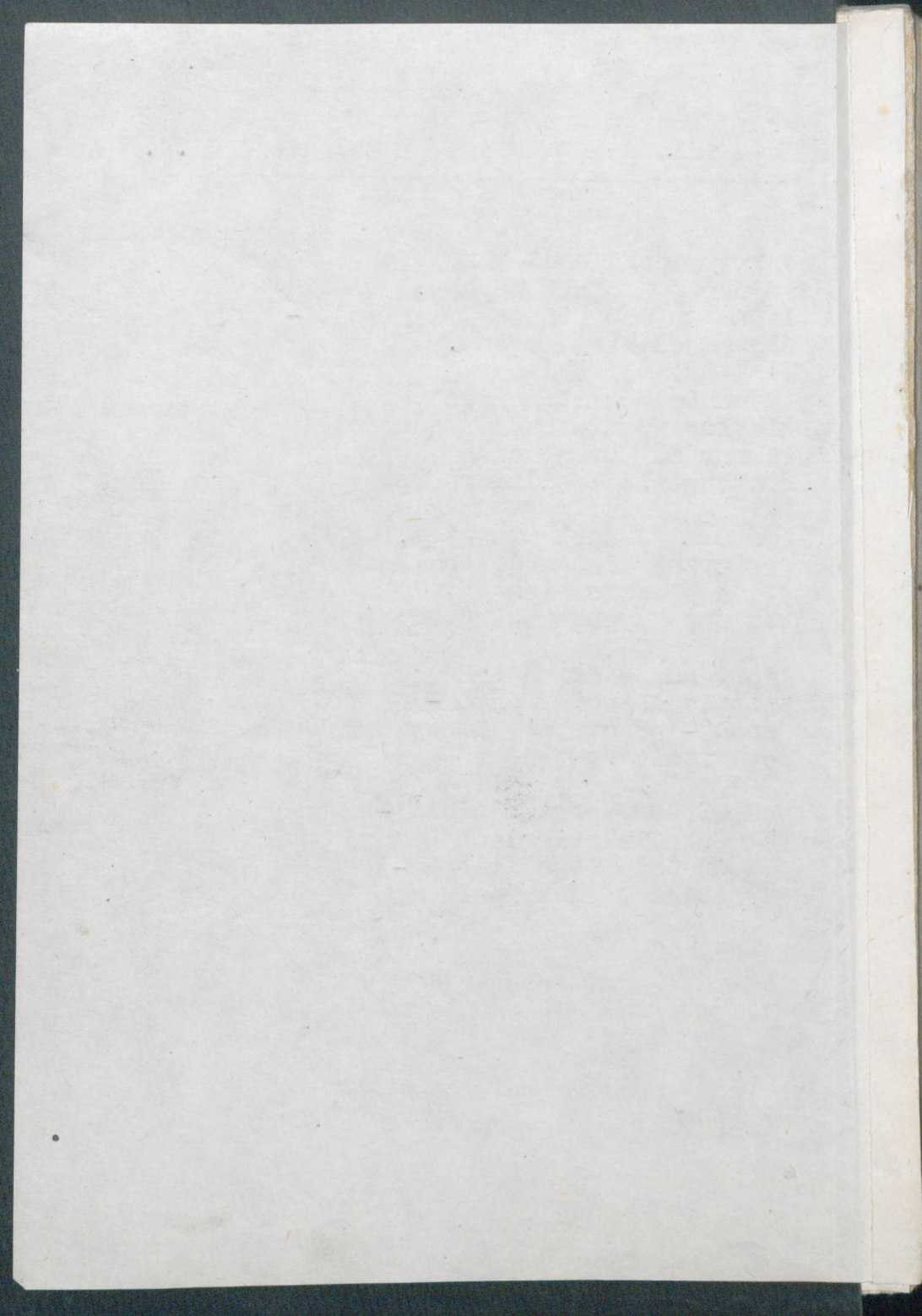
Pod Twoją pieczę szli w zapasy
do Ojczyzny gotowi obrony,
szli na ustach niosąc Imię Twoje -
Królowo Polskiej Korony.

Ty "Kuznio Kozłatajowska"
powiodłaś ku zbawczej mądrości !
Śpieszmy za Matką Boską
w braterstwie i solidarności !

Wiedź nas śladami Staszica,
chroń przed niezgoda, rozłamem !
Tyś ludu Przodownica
wskaż nam ku prawości bramę !

A kiedy nasza dziedzina
zakwitnie trzecim majem -
to znak - odnowa się zaczyna
i nowe życie nastaje !

Niech się braterstwo pleni -
człęk człowiekowi niech sprzyja !
Tyś ludu polskiego Ksieni -
Bogurodzica ! Maryja !

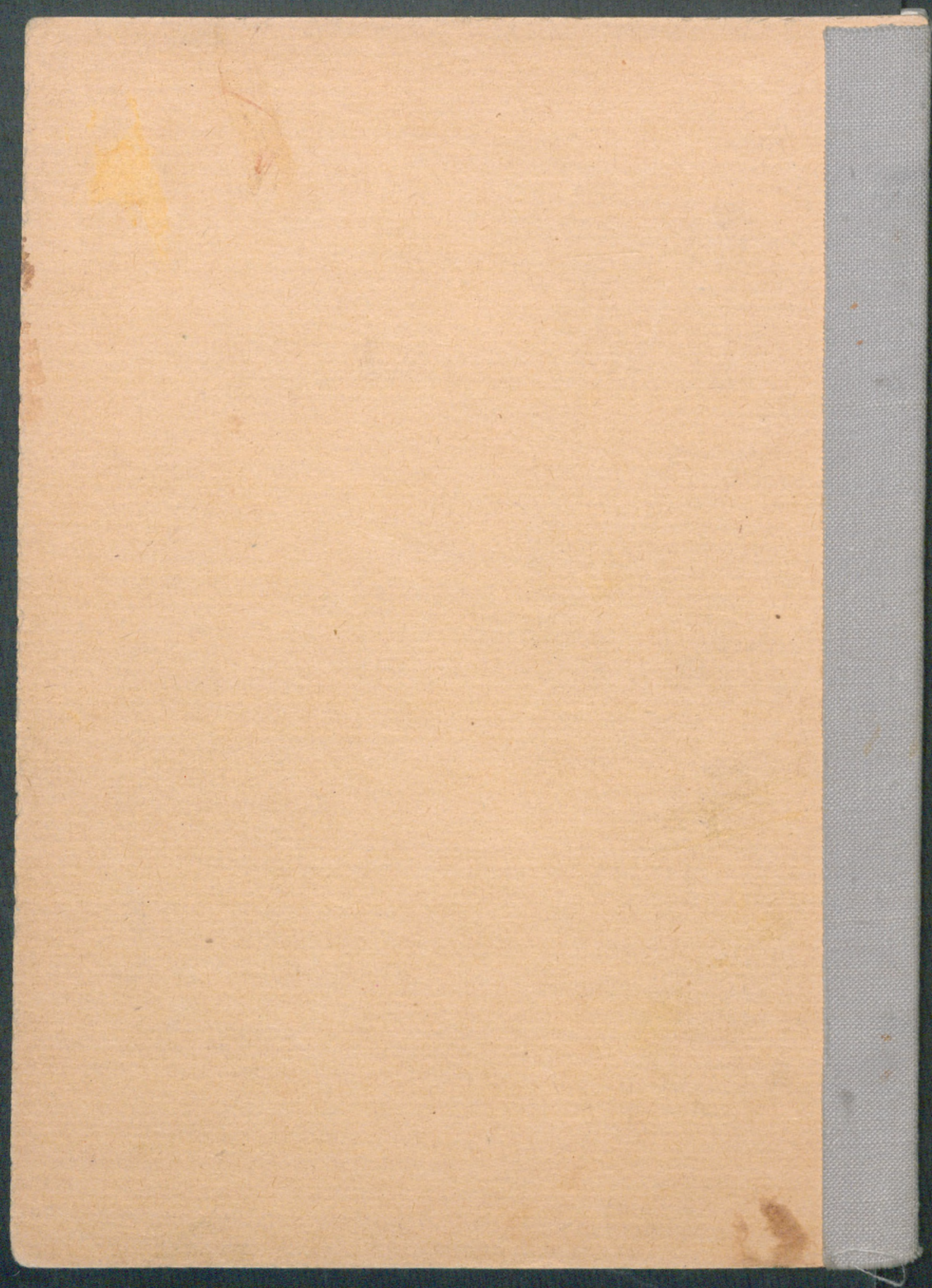

ŁEZKI MATKI BOSKIEJ

Czy Ty wiesz, Mario z przydrożnej kaplicy
Jak nasz lud każdą Łezkę Twoją liczy?
i jak uroczu wcielić się potrafi
w łąkowej drzączki posrebrzane trawki!
Jak to dziurawiec, lek wśród ludu znany -
jako "dzwoneczki Przenajświętszej Panny"...
Lnica z kodyżką swoją nitkowaną -
"Lenkiem Maryi" - kwitnie całe lato!
W drobnych wianuszkach "Zielna" - łąk bylica
pasterek družka, młodych - powiernica -
co sprzyja czarom i rozchmurza smutki
w wonnych, łąkowych czarach "marzymiętki"...
Gdzie skały, piargi - tam znów zanokcica -
"Włoskami Matki Boskiej" - górski świat zachwyca -
Te wdzięczne nazwy - to trwałe dowody -
ile Słowianin się czerpał z przyrody!
W każdym źdźble, trawce i w każdej roślinie,
która jakimiś cnotami zasłynie:
leczy, czy karmi, czy też koi troski -
wyśledzić umiał ducha Matki Boskiej...

Mario "Obronna" - broń naszą Przyrodę -
przed niszczycielskim, zdziczałym pochodem!
Ty kochasz życie, o, Niepokalana -
Ave Maryja! - wszyscy - na kolana!

102

POLSKIE MADONNY LUDOWE

„Polecam wszystkim Matce Chrystusowej, która tu w pobliżu króluje – czyli matkuje – w swoim sanktuarium ludzimmerskim...” (z homilii Jana Pawła II, wygłoszonej 8.VI. br. w Nowym Targu).

Niech Jan Paweł do Rzymu zabierze skromne „polskie Madonny ludowe” i chociaż jest papieżem – niech Je na sercu chowa! Bo choć otacza papieża sakralna sztuka najwyższa „ta naska”, ta z Ludzimmersza jest sercu Jego najbliższa...

Warszawa-Żoliborz 14.6.1979

MAJOWA

Dobranoc Ci Panno święta,
Królowo!...
Szatka dziś na Tobie kwietna
majowa!

Dobranoc Ci Panno Święta – Madono!
Masz dziś szatki
w same kwiatki,
pieśń wonną!...

Dobranoc Ci Panno Święta – Jedyna,
jasną główkę kłosisz w wiencach –
świętych, złotych od kaczęca,
w jaśminach!...

Dobranoc – niech pieśń majowa przenika –
usłysz ludzkiej pieśni słowa
i w zarosłach pieśń nad pieśni –
słowika!...

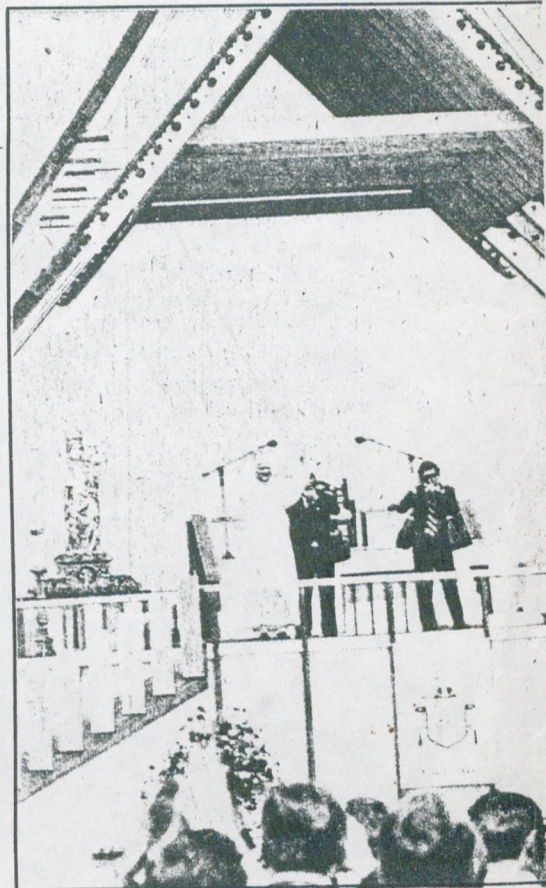
SIEWNA (8.IX.)

Jesień – wrzesień –
w trudzie chlebnym
przeorano już zagony.
Matka Siewna –
z workiem zgrzebnym –
zstąpiła siał przyszłe plony.
– Ciskasz Matko, pełnym ziarnem,
o losy jego spokojna,
twój plon – nie pójdzie na marne,
o, Siewna, Matko Dostojna.
Będzie słońko głębie grzało,
będzie rosic drobna roska,
kiedy ziarno – rączką białą –
– siała sama –

Matka Boska!...

ZIELNĄ (15.VIII.)

Matka Boska – Zielna!... Zielna!...
Zielą kwitnącego drużka,
rozmarynem pachnąca, weselna,
w drobnych ziołowych wianuszkach!
W wianuszkach, z drobnej rutki,
z rozchodnika złotych kwiatkach,
z wniebowziętym uśmiechem cichutkim –
wszelakiego ziele Matka...
Chronią od burzy i gromu
Wianuszki Twoje zeschnięte,
od nieszczęści strzeże domu
Duch Zielonej i wniebowziętej!...

LUDZIMMERSKA

Hej, ludzimmerska gaździno,
Ty opiekunko górali –
strzeż źródeł – co od gór płyną
i białych owiec na halii!
Od wieków łaską przenikasz
Kierdele bacy, jubasa
i twarde serce zbrojnika
co „za buckami” hasał!
Patronko Ludzimmersza
wielką zdobyłaś sławę –
To Ty nam dalaś Papieża
On syn Twój – Papież Jan Paweł
Dla niego tiary, kobierce
Najwyższych dostojństw godny
wraca ucałować sercem
swą ziemię – syn niepodroby!
Bo czy Rzym – „stolica świata”
czy Ludzimmersz – góralska wioska
wszędzie tam dojrzy brat brata
gdzie w sercach Matka Boska.

15.6.79 r.

Madonna ze Świsłej Lipki

Tam wśród mazurskich, niepniebytych lasów -
objawił się ludziom -

Madonna zamierzonych czasów!

Tam Złotnik nad Złotniki - arcyta z Królowca -
uwiecznił Cę (pisłena nieśmiertelnego siewca),
w monstrancji - przedimęj młoty!

W niej hostię Syna chronił się try niek,
pod sereem, wśród listków złotych...

Tam królonała wśród jeniów, Madonnę pójnoey,
siustrycę Czesłochomskiej i jej - do pomocy.

Nad głową - górab C. malata -
symbol miłości i pokoju świata.

Z wienchońka lipy - Bog-Ojciec miał się pod

Z te, rzece Cę parnity:

opiekę...

-Klekujmy - Ty z oczu ciekę...

Niech tępia herble, jak na iatobus stęps
goly Sw. Lipki stocia sioja złotę lipę

Zapicacie herble, zęrkacie słupki

Stodra, Mazurka Madonno -

z monstrancji złotę -

ukochana... uwielbiana -

Wiceaj do Świsłej Lipki! ...

Dziękuję, ulubioną zawnę różną, zęskling
wielbioną Siostrę Justynę autorkę -

M. ...